

Saksframlegg

Dato: 22.08.2016
Arkivref: 2015/4383-28500/2016 / L02

Saksbehandler: Kari Huvestad

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Fylkesutvalget	13.09.2016

INNSPILL TIL NY STORTINGSMELDING OM BÆREKRAFTIGE BYER OG STERKE DISTRIKTER

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

Fylkesutvalget vedtar følgende innspill til arbeidet med ny stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter:

1. Vekstkraftige bo- og arbeidsmarkeder i hele landet:

- Kommuner og fylkeskommuner må gis økonomisk handlingsrom til å kunne satse på prosjekter knyttet til steds- og næringsutvikling.
- For å nå nullvekstmålet innen transport, også for de mellomstore byområdene, må det avsettes statlige midler for å stimulere til forpliktende samarbeid. Fylkeskommunene bør gis et tydelig ansvar og mandat for å gjennomføre felles bolig-, areal og transportplaner (BATP) i samarbeid med berørte kommuner som grunnlag for slike avtaler.
- For å sikre og utvikle eksisterende næringsliv og bidra til nye næringer, må det stimuleres til økt satsing på FoU, klyngeutvikling og nettverksbygging.
- Utflytting av statlige arbeidsplasser fra sentrale pressområder bør vurderes som tiltak. Statens lokalisering av egen virksomhet må følge vedtatte statlige planretningslinjer for å styrke byene og tettstedene i distriktene.
- Et offentlig vegnett med god, forutsigbar og sikker standard gir grunnlag for ønsket vekst i både sentrale og mindre sentrale områder. Fylkeskommunene som veier må gis økonomiske rammeoverføringer som gjør det mulig å ivareta og utvikle vegnettet til dagens behov. Gjennom offentlige finansieringsordninger må det sikres et godt utbygd elektronisk infrastrukturtilbud i områder hvor markedet ikke leverer.
- Fylkeskommunene bør gis et tydelig ansvar for å tilrettelegge for at kommunene får økt plankompetanse til å sikre helhet og kvalitet i forhold til boligplanlegging og stedsutvikling.

2. Distriktpolitikk under nye forutsetninger:

- Utvikling av distriktene må ta utgangspunkt i regionens forutsetninger og lokale fortrinn. Virkemidler må tilpasses utfordringene i den aktuelle regionen.

- Mange distrikt er sårbare for konjunkturrendringer pga et ensidig næringsliv. NAV må ha et regelverk for ulike tiltaksordninger som er så fleksibelt at det kan tilpasses ulike behov.
- Mer ansvar for miljø- og klimaforvaltning bør legges til regionalt nivå.
- Innovasjon Norge og Norsk Forskningsråd sine regionale avdelinger bør samles som en del av fylkeskommunenes ansvarsområde.
- Staten bør være et forbilde for ta i bruk kompetansen arbeidsinnvandrere og flyktninger har.

3. Samordne løsninger og attraktive bymiljø:

- Målkonflikter mellom mål innen samferdselssektoren og innen klima/ miljøområdet må avklares.
- For å ivareta folkehelsemålene må det være en bedre samordning mellom ulike sektorer og fagområder.
- Det må stilles tydelige krav til hvordan den enkelte sektor skal gjennomføre likestilling, og stimulere til økt kompetanse og forskning på området.
- Fylkeskommunene bør gis et helhetlig ansvar for regional næringsutvikling og et samlet virkemiddelapparat.
- For å sikre bedre gjennomføring av tiltakene i vedtatte regionale planer bør det inngås utviklingsavtaler mellom staten og fylkeskommunene.

2. SAMMENDRAG

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker innspill fra kommuner og fylkeskommuner til hvordan Norge best kan rustes for fremtidens utfordringer og legge til rette for bærekraftig vekst og verdiskaping i hele landet. Innspillene skal utgjøre grunnlaget for en ny stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter som skal legges frem for Stortinget i 2017. Fylkesrådmannen anbefaler innspill basert på vedtatte regionale planer. Ved å etablere gode finansieringsordninger som vil stimulere til bærekraftig utvikling av byer og tettsteder samt incentivordninger som bidrar til økt FOU, grønne næringer og bedre kommunikasjonsløsninger, vil dette gi grunnlag for ønsket om bærekraftige byer og sterke distrikter.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) holder på å utarbeide en ny stortingsmelding som skal omhandle bærekraftige byer og sterke distrikter, og har invitert kommuner og fylkeskommuner til å komme med innspill til arbeidet. Fristen for å komme med innspill er satt til september 2016, og meldingen skal legges frem for Stortinget tidlig i 2017. For mer informasjon: www.byerogdistrikter.no.

På nettstedet som er opprettet i forbindelse med høringen stilles følgende spørsmål:

1. Vekstkraftige bo- og arbeidsmarkeder i hele landet:

- Hvordan kan stat, kommuner og fylkeskommuner legge til rette for et konkurransedyktig næringsliv og tilgang på kompetent arbeidskraft i lokale arbeidsmarkeder med ulike utfordringer?
- Hva gjøres for at boligmarkedet skal fungere bedre i byene og i distriktene?

2. Distriktpolitikk under nye forutsetninger:

- Hvordan kan den lokale verdiskapingen styrkes?
- Er det områder hvor lovgiving eller nasjonal politikk er til hinder for en forsvarlig utnytting av ressursgrunnlaget i lokalsamfunnet?
- Hvilke nasjonale interesser er det viktig å ivareta når det åpnes for økt utnytting og verdiskaping basert på lokale ressurser?
- På hvilken måte kan distriktskommunenes arbeid med lokal samfunnsutvikling, herunder inkludering av arbeidsinnvandrere, næringsutvikling og bærekraftig ressursutnytting styrkes?

3. Samordne løsninger og attraktive bymiljø:

- På hvilke områder er det spesielt behov for å sikre bedre samordning mellom sektorer og ulike lover og regelverk?
- På hvilke områder er det behov for å utvikle et bedre og mer forpliktende samarbeid mellom forvaltningsnivåene for å sikre gjennomføringen av vedtatte planer samtidig som lokaldemokratiets handlingsrom og innflytelse styrkes?
- Hvordan kan stat, kommune og fylkeskommune bidra til at en attraktiv og velfungerende by i større grad skaper ringvirkninger og bærekraftig vekst i sitt funksjonelle omland?
- Hvordan kan staten bli en bedre samarbeidspartner for byene og bidra til å forsterke deres tiltak for å få klimautslippene ned, bokvaliteten opp og nytt liv i sentrum?

4. FORSLAG TIL INNSPILL

Fylkesrådmannens innspill baserer seg på de erfaringene som er gjort i Aust-Agder for å styrke regional utvikling både i sentrale og mindre sentrale strøk, blant annet gjennom regionalt planarbeid og i prosjekter knyttet til steds- og næringsutvikling. Regionale planer som Regionplan Agder 2020, Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030 (VINN-planen), Regional plan for likestilling og mangfold (LIM-planen) og Regional transportplan Agder 2015-27 (RTP), har mange innspill og strategier som vil være relevante også for nasjonale prosesser.

Hovedutfordringene i forhold til samfunnsutviklingen i Aust-Agder kan grovt oppsummeres slik:

Spredt befolkning, små kommuner og tettsteder, lav befolkningsvekst, for stor andel av befolkningen med levekårsutfordringer, lavt utdanningsnivå, likestillingsutfordringer, konjunkturutsatt næringsliv og lav FOU-andel. Videre har en store utfordringer med å få på plass en infrastruktur som binder sammen regionen på en effektiv, sikker og forutsigbar måte.

Ut fra dette vil fylkesrådmannen anbefale at det gis følgende innspill til arbeidet med stortingsmeldingen *Bærekraftige byer og sterke distrikter*:

Vekstkraftige bo- og arbeidsmarkeder i hele landet:

- Kommuner og fylkeskommuner må gis økonomisk handlingsrom til å kunne satse på prosjekter knyttet til steds- og næringsutvikling.
- For å nå nullvekstmålet innen transport, også for de mellomstore byområdene, må det avsettes statlige midler for å stimulere til forpliktende samarbeid. Fylkeskommunene bør gis et tydelig ansvar og mandat for å gjennomføre felles bolig-, areal og transportplaner (BATP) i samarbeid med berørte kommuner som grunnlag for slike avtaler.
- For å sikre og utvikle eksisterende næringsliv og bidra til nye næringer, må det stimuleres til økt satsing på FoU, klyngeutvikling og nettverksbygging.
- Utflytting av statlige arbeidsplasser fra sentrale pressområder bør vurderes som tiltak. Statens lokalisering av egen virksomhet må følge vedtatte statlige planretningslinjer for å styrke byene og tettstedene i distriktene.
- Et offentlig vegnett med god, forutsigbar og sikker standard gir grunnlag for ønsket vekst i både sentrale og mindre sentrale områder. Fylkeskommunene som veier må gis økonomiske rammeoverføringer som gjør det mulig å ivareta og utvikle vegnettet til dagens behov. Gjennom offentlige finansieringsordninger må det sikres et godt utbygd elektronisk infrastrukturtilbud i områder hvor markedet ikke leverer.
- Fylkeskommunene bør gis et tydelig ansvar for å tilrettelegge for at kommunene får økt plankompetanse til å sikre helhet og kvalitet i forhold til boligplanlegging og stedsutvikling.

Distriktpolitikk under nye forutsetninger:

- Utvikling av distriktene må ta utgangspunkt i regionens forutsetninger og lokale fortrinn. Virkemidler må tilpasses utfordringene i den aktuelle regionen.
- Mange distrikt er sårbare for konjunkturedringer pga et ensidig næringsliv. NAV må ha et regelverk for ulike tiltaksordninger som er så fleksibelt at det kan tilpasses ulike behov.
- Mer ansvar for miljø- og klimaforvaltning bør legges til regionalt nivå.
- Innovasjon Norge og Norsk Forskningsråd sine regionale avdelinger bør samles som en del av fylkeskommunenes ansvarsområde.

- Staten bør være et forbilde for ta i bruk kompetansen arbeidsinnvandrere og flyktninger har.

Samordne løsninger og attraktive bymiljø:

- Målkonflikter mellom mål innen samferdselssektoren og innen klima/ miljøområdet må avklares.
- For å ivareta folkehelsemålene må det være en bedre samordning mellom ulike sektorer og fagområder.
- Det må stilles tydelige krav til hvordan den enkelte sektor skal gjennomføre likestilling, og stimulere til økt kompetanse og forskning på området.
- Fylkeskommunene bør gis et helhetlig ansvar for regional næringsutvikling og et samlet virkemiddelapparat.
- For å sikre bedre gjennomføring av tiltakene i vedtatte regionale planer bør det inngås utviklingsavtaler mellom staten og fylkeskommunene.

5. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anbefaler at fylkesutvalget slutter seg til innspillene til stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter. Innspillene tar utgangspunkt i regionale styringsdokumenter som Regionplan Agder 2020, VINN-planen, LIM-planen og RTP.